

A photograph of two cows grazing in a lush green field. The cow on the left is light brown, and the cow on the right is dark brown. They are both facing right, eating from a patch of green plants. The background is a dense forest of green trees under a blue sky with light clouds.

Natura 2000 - handleplan

**Øvre Mølleådal,
Furesø og
Frederiksdal Skov**

Natura 2000-område nr. 139
Habitatområde H123
Fuglebeskyttelsesområde F109

Kolofon

Titel: Natura 2000-handleplan for Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov

Udgiver: Egedal Kommune
Rådhusstorvet 2
3660 Stenløse
www.egedalkommune.dk

Furesø Kommune
Rådhusstorvet 2
3520 Farum
www.furesoe.dk/

Allerød Kommune
Bjarkesvej 2
3450 Allerød
www.alleroed.dk/

Rudersdal Kommune
Øverødvej 2
2840 Holte
www.rudersdal.dk/

Lyngby-Taarbæk Kommune
Lyngby Rådhus, Lyngby Torv 17
2800 Kgs. Lyngby
www.ltk.dk/

Frederikssund Kommune
Torvet 2
3600 Frederikssund
www.frederikssund.dk/

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År: 2012

Forsidefoto: Riggær syd for Krogenlund Skov. Fotograf. Mogens Holmen. NST Roskilde

ISBN nr.: 978-87-7279-519-5

Må citeres med kildeangivelse

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	3
Baggrund.....	4
Sammendrag af den statslige Natura 2000-plan	5
Mål for planperioden.....	6
Forventede metoder og forvaltningstiltag	8
Prioritering af den forventede forvaltningsindsats.....	11
Forventet effekt.....	12
Bilag 1: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag.....	14
Bilag 2: Fordeling af indsats mellem handleplan-myndigheder og offentlige lodsejere	16
Bilag 3: Kort med kortlagte naturtyper samt potentielle områder for ny habitatnatur	18
Bilag 4: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner.....	19
Bilag 5: Forklaring af Natura 2000-begreber m.m.	23
Bilag 6: Strategisk Miljøvurdering	26

Baggrund

Der er udarbejdet statslige Natura 2000-planer for 246 Natura 2000-områder, som kan findes her: [Natura 2000-plan](#).

Denne handleplan er en udmøntning af Natura 2000-plan for område nr. 139 Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov.

Handleplanen er udarbejdet af Naturstyrelsen og Egedal, Furesø, Allerød, Rudersdal, Lyngby-Tårnbæk og Frederikssund Kommuner.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder - bortset fra skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Hver kommune sikrer gennemførelse for sit område inden udgangen af år 2015.

Naturstyrelsen er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Naturstyrelsen sikrer gennemførelse af disse dele af handleplanen inden udgangen af år 2021.

Naturstyrelsen er offentlig lodsejer og gennemfører Natura 2000-planen direkte i sin drifts- og plejeplan. Rudersdal Kommune udarbejder selv drifts- og plejeplan for den kommunalt ejet Frederikslund Skov, hvoraf 23 ha. ligger indenfor Natura 2000-området. Der er resuméer af disse drifts- og plejeplaner i bilag 4. Herudover indgår denne drifts- og plejeplanlægning for offentlige arealer kun i handleplanens bilag 2.

Handleplanen er udarbejdet med hjemmel i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 932 af 24/9 2009), bekendtgørelse nr. 1117 af 25. november 2011 om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner og bekendtgørelse nr. 1116 af 25. november 2011 om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning.

Det fremgår af lovgivningen:

- at en handleplan skal indeholde:
  - en prioritering af handleplan-myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden
  - en angivelse af mål og forventet effekt for de enkelte aktiviteter
  - de forventede metoder og forvaltningstiltag, som handleplan-myndigheden vil tage i brug for at forbedre naturtilstanden eller fastholde gunstig bevaringsstatus
- at en handleplan ikke må stride imod retningslinjer fastsat i den statslige Natura 2000-plan.
- at en handleplan skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelse af handleplanen.

Alle myndigheder skal i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt lægge Natura 2000-planen og -handleplanen til grund.

I handleplanen anvendes en række Natura 2000-begreber m.m., som er defineret nærmere i bilag 5.

Sammendrag af den statslige Natura 2000-plan

Natura 2000-område nr. 139 Øvre Mølleådal, Furesø og Frederiksdal Skov.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området er et morænelandskab langs Mølleåen med store søer som Bastrup Sø, Farum Sø og Furesø og moseområder som Krogenlund Mose, Hestetang Mose, Sækken, Farum Sortemose og Vaserne. Buresø afvander ikke til Øresund, men til Roskilde Fjord.

Områdets areal er 1.987 ha., hvoraf søerne alene udgør ca. 1.170 ha.

Vigtigste naturværdier

De relativt store mose- og kærarealer i Mølleådalen rummer værdifulde naturtyper med mange sjældne plantearter. Mest kendte er nok rigkærene Småsøerne ved Krogenlund; vestenden af Bastrup Sø og Farum Sortemose og fattigkæret Sækken syd for Farum Sø. Af søerne bemærkes især den meget sjældne vandplante stor najade i Buresø. I Vasernes vandhuller og tørvegrave findes de sjældne insekter stor kærguldsmed og lys skivevandkalv, som begge er udpegningsarter. Skovene i Natura 2000 området er især ældre bøgeskov og aske- og elleskov med høj naturværdi.

Ved Farum Sø synes rørhøgen (udpegningsart) at være på vej tilbage som ynglefugl efter mange års fravær.

Trusler mod områdets naturværdier

Nogle af overdrevsarealerne og rigkær er små og trues derfor af randpåvirkning.

Luftbåren kvælstof truer blandt andet overdrev, fattigkær og alle skovnaturtyper.

Søer og vandløb påvirkes fortsat af for høj tilledning af spildevand. Nogle af søerne påvirkes også af intern belastning.

Store dele af området er i en fornuftig drift med græsning eller slet. I andre områder sker der en ret omfattende tilgroning af naturtyperne.

Vandindvinding påvirker de naturtyper, der er vandafhængige.

Intensiv skovdrift herunder jordbearbejdning kan forringe skovnaturtyperne fx bøg på mor og på muld.

Invasive arter – især kæmpe-bjørneklo og gyldenris kan med tiden blive problemer på henholdsvis fugtige og tørre naturtyper, hvis ikke de bekæmpes. Mink er et problem i hele Mølleåsystemet for vandfugle og måske for rørhøg.

Færdsel på stierne samt sejlads og fiskeri forstyrrer og mindsker forekomsten af tilstrækkeligt uforstyrrede egnede ynglelokaliteter.

Mål for planperioden

(Natura 2000-planens indsatsprogram)

Natura 2000-planens indsatsprogram er bindende retningslinjer for handleplanen i første planperiode, og anvendes derfor som handleplanens mål. Dette indsatsprogram skal være gennemført med udgangen af år 2015, dog år 2021 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Indsatsprogrammet vedrører alene naturtyper og arter, som er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, jf. bilag 1.

Indsatsprogrammet er på side 23 - 25 i [Natura 2000-planen](#).

Her er et sammendrag:

Lysåbne naturtyper:

- De lysåbne terrestriske naturtyper sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje.
- Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi i rigkær.
- Arealerne af kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær udvides med op til 50%, hvis de naturgivne forhold giver mulighed derfor.
- Invasive plantearter bekæmpes og deres spredning forebygges.

Skovnaturtyper:

- Skovnaturtyper sikres. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.
- Skovnaturtyper sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje eller udlægges i særlige tilfælde til urørt skov.
- Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe en mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne.

Arter:

- Der sikres velegnede og uforstyrrede levesteder for arterne på udpegningsgrundlaget.
- Ynglesuccessen hos rørhøg sikres ved bekæmpelse af mink på ynglelokaliteter, som hidtil.
- Antallet af ynglevandhuller for stor vandsalamander forøges, hvor de naturgivne forhold giver mulighed derfor.

Indsatser som forventes gennemført på anden måde end via handleplanen:

Husdyrsgodkendelsesordningen: Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets naturtyper sker ved administrationen af denne lov.

Vandplanen: Tilførslen af næringsstoffer til søer og vandløb reguleres gennem vandplanen. Vandløbene skal sikres gode fysiske forhold. Søerne sikres god vandkvalitet med et varieret dyre- og planteliv.

Plejeplan: En del af Natura 2000-området og de kortlagte naturtyper er ejet af Naturstyrelsen, som selv udarbejder Natura 2000-plejeplan for sine arealer. Der er et resumé af denne planlægning i bilag 4 og Naturstyrelsens arealer indgår endvidere i bilag 2.

Forventede metoder og forvaltningstiltag

Her angives de metoder og forvaltningstiltag, som forventes at skulle anvendes for at opfylde handleplanens mål (Natura 2000-planens indsatsprogram). Der angives dog *ikke* metoder og forvaltningstiltag for offentlige arealer, hvor lodsejerne selv udarbejder drifts- og plejeplaner for at gennemføre Natura 2000-planen. Der henvises til resuméerne af denne offentlige drifts- og plejeplanlægning i bilag 4.

Den konkrete indsats på et areal forventes i stort omfang udmøntet ved, at lodsejeren søger om tilskud fra en række særlige tilskudsordninger under Landdistriktsprogrammet. For nærmere information henvises til [NaturErhvervsstyrelsen](#) og – for skovbevoksede arealer – til [Naturstyrelsen](#).

Naturtyper

I tabel 1 angives de forventede metoder og forvaltningstiltag for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget, jf. bilag 1. Tabellen er inddelt i 3 grupper:

- Lysåbne naturtyper, inkl. sø- og vandløbsnaturtyper (se bilag 5)
- Skovnaturtyper (se bilag 5)
- Ny habitatnatur (dvs. forventede udvidelser af naturtyperne)

Hovedparten af arealet med naturtyper er kortlagt, og kan ses på hjemmesiden [PRIOR](#).

I tabel 1 er der et skøn over omfanget af de enkelte metoder og forvaltningstiltag for de kortlagte naturtyper samt et skøn over omfanget af ny habitatnatur. I den forbindelse skelnes mellem ”Igangværende indsats” og ”Behov for ny indsats”, da der allerede er igangværende indsatser i Natura 2000-området, der bidrager til at opfylde handleplanens mål.

Tabel 1: Forventede metoder og forvaltningstiltag for naturtyperne*

Forventede metoder og forvaltningstiltag	Skøn over omfanget af:		
	Igangværende indsats	Behov for ny indsats	Samlet indsats
Lysåbne naturtyper:			
Rydning af uønsket opvækst	0 ha	Ca. 1 ha	Ca. 1 ha
Græsning eller høslæt	10 ha	Ca. 4 ha	Ca. 14 ha
Reduktion i gødskning	0 ha	Ca. 2 ha	Ca. 2 ha
Skovnaturtyper:			
<i>Skov med fredskovspligt:</i>			
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	0 ha	51-60 ha	51-60 ha
Urørt skov	Ca. 9 ha	≤9 ha	≤18 ha
Forbedring af hydrologi	0 ha	0 ha	0 ha
<i>Skov uden fredskovspligt:</i>			
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	0 ha	38-39 ha	38-39 ha
Urørt skov	0 ha	≤1 ha	≤1 ha
Forbedring af hydrologi	0 ha	0 ha	0 ha

Ny habitatnatur**:			
Udvidelser af naturtyper	≤2 ha	≤5 ha	≤7 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 4.

** I bilag 3 er der et kort, som viser potentielle områder for ny habitatnatur.

Arealer angivet i tabel 1 er potentielle bruttoarealer, der vil blive undersøgt nærmere i planperioden mhp. at vurdere gennemførlighed. Indsatsens præcise omfang i planperioden vil bero på en biologisk, teknisk og økonomisk vurdering og vil sikre Natura 2000-planens målopfyldelse ved at:

- ❖ Arealer med disse naturtyper indenfor Natura 2000-området ikke går tilbage
- ❖ Tilstanden samlet set ikke forringes i denne planperiode.

Særligt for skovnaturtyperne:

- ❖ Igangværende indsats
Dækker skovarealer, der i hele planperioden er beskyttet ved skovlovsaftale, fredning eller lignende. I særlige tilfælde kan der være behov for en supplerende beskyttelsesindsats.

Bemærk: Træbevoksede moser, hvor vegetationen er opstået naturligt, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 eller skovlovens § 28. Det kan omfatte 91D0 Skovbevokset tørvemose og 91E0 Elle- og askeskov. Sådanne arealer er ikke medtaget under "Igangværende indsats" i tabel 1, selvom beskyttelsen kan være tilstrækkelig.

- ❖ Behov for særlig indsats
Generelt skal der være en særlig beskyttelsesindsats af skovnatur, der er i høj tilstand. Det skal bidrage til at bevare de ekstraordinære naturværdier. Se nærmere i bilag 5 under "Skovnaturtypebevarende drift og pleje" og "Urørt skov".

Bruttoarealet for urørt skov er arealer i høj tilstand med bl.a. stor andel dødt ved, mens bruttoarealet for forbedret hydrologi er de mest tørre arealer med 91D0 Skovbevokset tørvemose og 91E0 Elle- og askeskov, der har fungerende grøfter.

- ❖ Reduktion af arealet med skovnaturtyper
I forbindelse med en fastholdelse af arealstørrelsen med 7140 Hængesæk og en forbedring af naturkvaliteten, kan der forekomme reduktioner i arealet med 91D0 Skovbevokset tørvemose. Det største hængesækområde findes i Sækken, der er udlagt til urørt skov. Området skønnes at kunne forblive udlagt til urørt skov, såfremt det sikres, at der over tid er et areal svarende til det kortlagte, der er lysåbent og kan defineres som 7140 Hængesæk.

Det prioriteres, at 7220 Kilder og væld er lysåbne, hvis en beskyttet tilstand er resultatet af en yngre tilgroning med træer. Der kan derfor være tale om at rydde mindre områder i mindre veludviklede 91E0 Elle- og askeskov.

Arter

Indsatsen for naturtyperne forventes i væsentligt omfang at bidrage til at sikre velegnede levesteder for arter på udpegningsgrundlaget.

Naturstyrelsen har vurderet, at der i denne planperiode ikke er behov for indsats for arter på de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i området.

Naturstyrelsen vurderer, at sikringen af skovnaturtyperne bidrager i tilstrækkeligt omfang til at sikre velegnede levesteder på fredskovpligtige skovbevoksede arealer for følgende skovlevende arter: sumpvindelsnegl og stor vandsalamander.

Der vurderes at være behov for følgende supplerende indsats:

I tabel 2 angives de forventede metoder og forvaltningstiltag for *arterne* på udpegningsgrundlaget (jf. bilag 1) *udover* indsatsen for naturtyperne, som i mange tilfælde også vil gavne arterne.

Tabel 2: Forventede metoder og forvaltningstiltag for arter *udover* indsatsen for naturtyperne.*

Forventede metoder og forvaltningstiltag	Skøn over omfanget af:		
	Igangværende indsats	Behov for ny indsats	Samlet indsats
Restaurering af vandhuller		1-3 stk.	1-3 stk.
Nygravning af vandhuller		0-1 stk.	0-1 stk.

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 4.

Antal stk. angivet i tabel 2 er potentielle bruttostk. Indsatsens præcise omfang i planperioden vil bero på en biologisk, teknisk og økonomisk vurdering.

Prioritering af den forventede forvaltningsindsats

I første planperiode gælder indtil videre den med Grøn Vækst afledte nationalpolitiske præmis om frivillighed i Natura 2000-indsatsen, hvilket også er baggrunden for økonomiaftalen for 2013 ml. regeringen og KL, der lægger de økonomiske rammer for den kommunale Natura 2000-indsats.

Indsatsen i 1. planperiode skal standse tilbagegangen for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget. I Natura 2000-planen er dette mål udmøntet i fire sigtelinjer:

1. Sikring af tilstanden af eksisterende naturarealer og arter
2. Sikring af de små naturarealer
3. Sikring af naturtyper og levesteder som ikke er beskyttede
4. Indsats for truede naturtyper og arter

De fire sigtelinjer lægger niveauet for den indsats, som handleplanmyndighederne skal gennemføre, og er udtryk for den nationale prioritering i 1. planperiode.

Her beskrives de dele af indsatsprogrammet, som handleplanmyndighederne forventes at gennemføre med særligt fokus og tidligt i planperioden:

Lysåbne naturtyper:

Pleje og udvidelser af surt overdrev og rigkær: En indsats der primært handler om rydning og efterfølgende høslet eller indhegning med græsning.

Områder med hængesæk, kildevæld og kalkoverdrev sikres mod tilgroning ved rydning af opvækst.

Skovnaturtyper:

Kontakt til lodsejere med et stort areal med skovnaturtyper.

Arter:

Eksisterende vandhuller restaureres og der etableres nye vandhuller af hensyn til stor vandsalamander. Dette foretages både på private arealer, jf. tabel 2 - Forventede metoder og forvaltningstiltag for arter *udover* indsatsen for naturtyperne, samt på arealer ejet af Naturstyrelsen, jf. bilag 2 og 4.

Ynglesuccesen for rørhøg sikres ved bekæmpelse af mink på ynglelokaliteter, som hidtil.

Forventet effekt

Her beskrives den forventede naturmæssige effekt ved at gennemføre de enkelte aktiviteter. Den faktiske naturmæssige effekt for naturtyper og arter vil løbende blive fulgt i det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

Lysåbne naturtyper:

- *Rydning af uønsket opvækst*

I forbindelse med pleje af lysåbne arealer vil det ofte være nødvendigt at foretage en rydning af buske og træer. Det vil typisk være arealer, hvor græsning eller slåning har været enten utilstrækkelig eller helt opgivet, og der har indfundet sig uønsket opvækst. Det kan f.eks. være høje urter og pilekrat på overdrev eller i moser, enge og ved søer. Rydningen sikrer, at den flora og fauna, der trives med lysåbne forhold, ikke skygges bort. Desuden vil rydning ofte bidrage til at bekæmpe invasive arter som kæmpebjørneklo og gyldenris. Det er vigtigt, at det ryddede opvækst fjernes for at skabe gode vækstbetingelser for den lysåbne vegetation.

Ved rydning af arealer med stort potentiale for at udvikle ny habitatnatur vil den vegetation, der er karakteristisk for naturtypen, kunne indfinde sig efter få år. Det gælder særligt for tidlige tilgroningsstadier af naturtyperne.

- *Græsning eller høslæt*

Hovedparten af de lysåbne naturtyper er betinget af græsning eller høslæt. Overlades de til sig selv uden drift, vil de gro til i høje urter og græsser og med tiden springe i krat og skov. Det er en naturlig proces, men hvis det får lov at ske, vil et stort antal arter blive skygget bort.

Græsning eller høslæt vil derfor have en stor positiv effekt på de fleste lysåbne naturtyper og vil ofte være en forudsætning for gunstig bevaringsstatus. Der er dog enkelte lysåbne naturtyper, som ikke eller kun i særlige tilfælde vurderes at have behov for afgræsning eller høslæt eksempelvis hængesæk.

Græsning eller høslæt er et middel til at bekæmpe invasive arter som f.eks. kæmpebjørneklo og gyldenris.

Når afgræsning foregår uden eller med begrænset tilskuds fodring eller ved høslæt (d.v.s. med fjernelse af den afslåede biomasse), vil effekten være særlig positiv, idet plejen i disse tilfælde både sikrer lysåbne forhold og fjerner næringsstoffer fra arealerne.

Skovnaturtyper:

- *Skovnaturtypebevarende drift og pleje*

Med den *skovnaturtypebevarende drift og pleje* beskyttes skovnaturtyperne mod gødsning, sprøjtning og yderligere afvanding. I nogle tilfælde etableres mere naturlige vandstandsforhold. Der sikres nogle af de naturmæssigt vigtige strukturer, f.eks. vedvarende skovdække, en vis andel uforstyrret jordbund, hule og døde træer. De karakteristiske træarter for skovnaturtyperne fremmes, og invasive arter kan bekæmpes. I særlige tilfælde plejes skovnaturtyperne med gamle driftsformer såsom skovgræsning og stævning. Den samlede forventede effekt er en sikring af skovnaturtyperne. Arter som f.eks. sump vindelsnegl og stor vandsalamander vil få forbedret deres levesteder i kraft af bevaring af træer med hulheder samt dødt ved.

- **Urørt skov**

Udlæg til urørt skov sikrer fri dynamik og andre naturlige processer i skovens økosystem. Der vil efter en (længere) årrække typisk være mere dødt ved, flere store og hule træer, en uforstyrret jordbund samt mere naturlig hydrologi. På sigt vil der kunne ses en effekt på den flora og fauna, der er tilknyttet disse naturforhold. Den samlede forventede effekt er en sikring af skovnaturtyperne og de særlige strukturer, som knytter sig til urørt skov. Hovedparten af de skovlevende arter vil få forbedrede levesteder ved udlæg til urørt skov.

Ny habitatnatur:

Udvidelser af naturtyper

Den ny habitatnatur skal typisk sammenbinde små, fragmenterede forekomster af naturtyperne og/eller udvide arealet af truede naturtyper. Desuden kan det være for at øge levestederne for truede arter.

Hvis udvidelserne sker på arealer med et stort potentiale for genskabelse af naturtyper, vil der med den nødvendige indsats (forbedring af vandstandsforhold, rydning mv.) og pleje (afgræsning eller høslæt) kunne udvikles ny habitatnatur på relativt få år. Det kan f.eks. være arealer, der tidligere har rummet naturtypen og som ligger i nær tilknytning til eksisterende arealer med naturtypen. Hvis udvidelsen derimod foregår på tidligere landbrugsjord, må udviklingen mod habitatnatur af høj kvalitet forventes at tage væsentlig længere tid (ofte flere årtier).

Arter:

- Indsats for arter

Indsatsen for hovedparten af arterne på udpegningsgrundlaget vil ske gennem den generelle naturtypeindsats for lysåbne naturtyper og skovnaturtyper som beskrevet i afsnittene ovenfor. For stor vandsalamander indgår endvidere nygravning og evt. restaurering af vandhuller.

Det forventes, at den igangværende bekæmpelse af mink på ynglelokaliteter for rørhøg, vil bidrage til en forsat ynglesucces for arten.

Det forventes, at tilstanden og det samlede areal af levesteder stabiliseres eller øges således, at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsmuligheder for de udpegede arter.

Bilag 1: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 123:

Naturtype nr.	Naturtype	Handleplan-myndighed							I alt*
		Furesø Kommune	Allerød Kommune	Rudersdal Kommune	Egedal Kommune	Lyngby-Taarbæk Kommune **	Frederikssund Kommune **	Naturstyrelsen	
6210	Kalkoverdrev	0 ha	0,5 ha	0 ha	0 ha	-	-		0,5 ha
7230	Rigkær	2 ha	1 ha	1 ha	1 ha	-	-		5 ha
6230	Surt overdrev	0 ha	1 ha	0 ha	6 ha	-	-		7 ha
7220	Kildevæld	1 ha	0 ha	0 ha	0 ha	-	-		1 ha
7140	Hængesæk	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	-	-		0 ha
9110	Bøg på mor	-	-	-	-	-	-	43 ha	43 ha
9130	Bøg på muld	-	0,5 ha	0,6 ha	-	-	-	7 ha	8,1 ha
9160	Ege-blandskov	-	-	-	-	-	-	5 ha	5 ha
91D0	Skovbevokset tørvemose	-	-	-	-	-	-	0,4 ha	0,4 ha
91E0	Elle- og askeskov	8 ha	8 ha	21 ha	2 ha	-	-	14 ha	53 ha
I alt*		11 ha	11 ha	22,6 ha	9 ha	0 ha	0 ha	69,4 ha	123 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planer i egne drifts- og plejeplaner.

** En mindre del af Natura 2000-området er beliggende i Lyngby-Taarbæk og Frederikssund Kommuner. På arealerne beliggende i disse to kommuner, skal der imidlertid ikke gennemføres tiltag i forhold til kommunernes ansvarsområde. Derfor er der i bilag 1 og bilag 2 ikke angivet tal for disse kommuner.

Arter

Artskode	Artsnavn
1014	Skæv vindelsnegl
1016	Sump vindelsnegl
1042	Stor kærguldsmed
1082	Lys skivevandkalv
1166	Stor vandsalamander

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 109

Fugle

Artsnavn
Rørhøg (ynglende art)
Plettet rørvagtel (ynglende art)

Bilag 2: Fordeling af indsats mellem handleplan-myndigheder og offentlige lodsejere

I Natura 2000-planens indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne. Det drejer sig om følgende retningslinjer:

Arealet med kalkoverdrev sikres, forbedres og udvides med op til 0,25 ha

Arealet med rigkær sikres, forbedres og udvides med op til 2,5 ha.

Arealet med surt overdrev sikres, forbedres og udvides med op til 3,5 ha.

Arealet med kildevæld sikres.

Arealet med hængesæk sikres.

Der sikres velegnede ynglevandhuller for stor vandsalamander.

Det kan både være handleplan-myndigheder og offentlige lodsejere, der skal følge op på disse retningslinjer. Derfor omfatter bilag 2 både private og offentlige arealer (inkl. offentlige arealer, hvor lodsejeren selv udarbejder drifts- og plejeplan).

Der er aftalt følgende opgavefordeling mellem de offentlige lodsejere og handleplan-myndigheder i Natura 2000-området:

Indsats for udvidelse af naturtyper og levesteder

Udvidelse af naturtyper og levesteder	Handleplan-myndighed							Offentlige lodsejere		Total
	Furesø Kommune	Allerød Kommune	Rudersdal Kommune	Egedal Kommune	Lyngby-Taarbæk Kommune	Frederikssund Kommune	Naturstyrelsen	Rudersdal Kommune	Naturstyrelsen	
Udvidelse af naturtyper	7-11 ha*	0-1 ha	4-6 ha*	7-14 ha*	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	Ca. 4 ha	Ca. 24-36 ha*
Udvidelse af levesteder for arter, ha	0 ha	0 ha*	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	Ca. 2 ha	Ca. 2 ha
Udvidelse af levesteder for arter, stk. vandhuller	0 stk.	1-3 stk.	0 stk.	0-1 stk.	0 stk.	0 stk.	0 stk.	0 stk.	1-5 stk.	2-9 stk.

* Angiver areal, der kan være 3-5 gange større end det forventede areal af ny habitatnatur, se tabel 1.

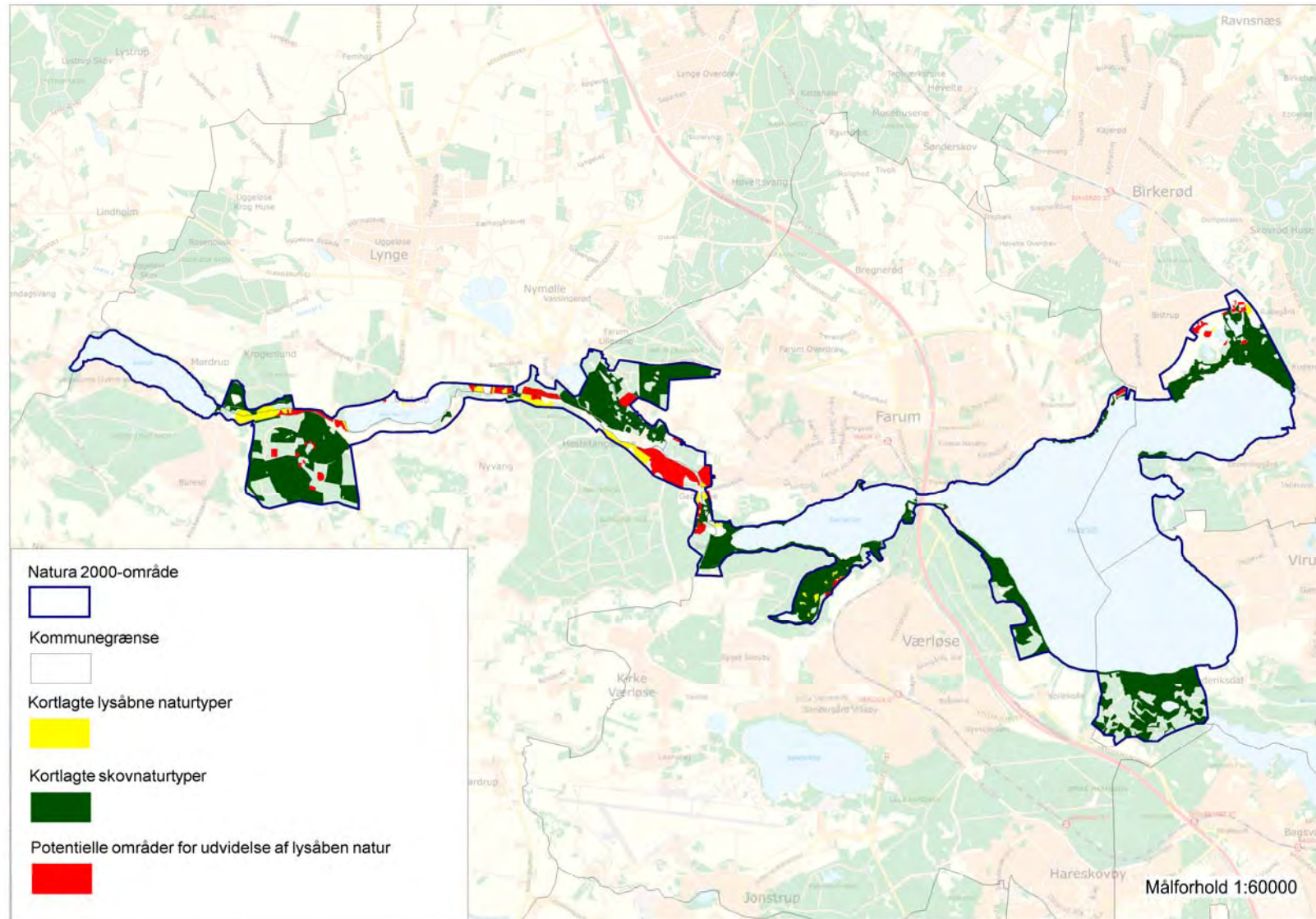
Indsats på kortlagte naturtyper

Indsats på kortlagte naturtyper	Handleplan-myndighed							Offentlige lodsejere		Total
	Furesø Kommune	Allerød Kommune	Rudersdal Kommune	Egedal Kommune	Lyngby-Taarbæk Kommune**	Frederikssund Kommune*	Naturstyrelsen	Rudersdal Kommune	Naturstyrelsen*	
Lysåbne naturtyper										
Rydning af uønsket opvækst	Ca. 1 ha	0 ha	0 ha	Ca. 0,1 ha	-	-	0 ha	0 ha		Ca. 1,1 ha
Græsning eller høslæt	Ca. 2 ha	Ca. 3 ha	Ca. 1 ha	Ca. 8 ha	-	-	0 ha	0 ha		Ca. 14 ha
Reduktion i gødskning	Ca. 1 ha	0 ha	0 ha	Ca. 2 ha	-	-	0 ha	0 ha		Ca. 2-3 ha
Skovnaturtyper										
<i>Skov med fredskovspligt</i>										
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	-	-	51-60 ha	23 ha		74-83 ha
Urørt skov	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	-	-	≤18 ha	0 ha		≤18 ha
<i>Skov uden fredskovspligt</i>										
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	Ca. 8 ha	Ca. 8 ha	Ca. 21 ha	Ca. 2 ha	-	-	0 ha	0 ha		Ca. 39 ha
Urørt skov	≤1 ha	0 ha	0 ha	0 ha	-	-	0 ha	0 ha		≤1 ha

*Tabellen omfatter ikke arealer, hvor Naturstyrelsen gennemfører Natura 2000-planer i egne drifts- og plejeplaner. Et resumé af Naturstyrelsens Natura 2000-plejeplan fremgår af bilag 4.

** En mindre del af Natura 2000-området er beliggende i Lyngby-Taarbæk og Frederikssund Kommuner. På arealerne beliggende i disse to kommuner, skal der imidlertid ikke gennemføres tiltag i forhold til kommunernes ansvarsområde. Derfor er der i bilag 1 og bilag 2 ikke angivet tal for disse kommuner.

Bilag 3: Kort med kortlagte naturtyper samt potentielle områder for ny habitatnatur

Bilag 4: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner

Rudersdal Kommune har overfor Naturstyrelsen tilkendegivet, at kommunen selv agter at udarbejde drifts- og plejeplan for den del af den kommunalt ejet Frederikslund Skov, som er beliggende i Natura 2000-område nr. 139. Der drejer sig om et areal på ca. 23 ha bestående af naturtyperne bøg på muld (9130) og elle- og askeskov (91E0). Området ligger i den sydøstlige del af Vaserne og afgrænses af S-togsbanen, Dumpedalsrenden, Store Kalv og Holte Roklub.

Drift- og plejeplanen for det pågældende område indgår som afsnit i en samlet plan for de større kommunalt ejede skove i kommunen. Planen forligger endnu ikke i en endelig form, men udgangspunktet for plejen af det aktuelle område er, at sikre en gunstig bevaringsstatus for de udpegede naturtyper ved en skovnaturtypebevarende drift og pleje.

Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N139

Naturstyrelsens arealer består af de store søer, Furesø og Farum sø; skovarealer med fortrinsvis gammel løvskov og lysåbne arealer. Plejen af søerne er ikke omfattet af denne plan. Skovene bliver drevet efter de til hver tid gældende retningslinjer og med de særlige begrænsninger for skove i natura 2000 arealer. Fx må skovområder med løvtræ ikke renskoves, og mulighederne for jordbearbejdning (i forbindelse med oldenfald) er begrænset. Ved skovning bliver der efterladt træer til naturligt henfald, dvs. de får lov til at blive så gamle de nu kan, og når de dør og braser sammen får de lov til at ligge til naturlig nedbrydning. De lysåbne arealer omfatter både arealer der plejes, fx græsning og høslet på engarealer, og arealer med kun lidt eller ingen pleje, fx moser og hængesæk. Alle arealerne rummer store landskabelige og naturmæssige værdier, og er derforuden rigtig meget benyttet af befolkningen til alle former for rekreativ brug.

Tabel a Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i området

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	6210	Kalkoverdrev	1
	6230	Surt overdrev	3
	7140	Hængesæk	11
	7220	Kildevæld	4
	7230	Rigkær	4
			22
Skovnaturtyper	91D0	Skovbevokset tørvemose	7
	91E0	Elle- og askeskov	36
	9110	Bøg på mor	24
	9130	Bøg på muld	151
	9160	Ege-blandskov	14
			231
Ialt			253

Indsats for naturtyperne

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 3 tabeller:

- Lysåbne naturtyper
- Skovnaturtyper
- Planlagte udvidelser af naturtyperne

I tabel b og c skelnes mellem "Eksisterende driftsplan mv." og "Nyt", da der allerede ifølge driftsplaner m.m. for styrelsens arealer skal ske en drift/pleje, der bidrager til at gennemføre plejeplanen.

Tabel b Planlagt indsats for lysåbne naturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Indsats for vandløb	eksisterende	<1
		<1
Areal uden drift	eksisterende	12
		12
Slåning eller slæt	eksisterende	1
	nyt	1
		1
Græsning	eksisterende	10
		10

Tabel c Planlagt indsats for skovnaturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
11) Urørt skov	eksisterende	67
	nyt	11
		78
71) Rydning af uønsket opvækst	eksisterende	1
		1
74) Græsning	eksisterende	1
		1
81) Skovnaturtypebevarende drift og pleje	eksisterende	30
	nyt	122
		152
82) Ingen jordbearbejdning	eksisterende	30
		30
83) Bevarelse af store træer til henfald	eksisterende	152
		152

Udvidelsesmål	Forøgelse på sigt, ca. ha
Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev	2
Udvikling mod 7230 Riggær	2
Ialt	4

Tabel d Planlagte udvidelser af naturtyper

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Herudover planlægger Naturstyrelsen en særlig indsats for stor vandsalamander, rørhøg og plettet rørvagtel, som fremgår af tabel e.

Tabel e Planlagt indsats for arter *udover* indsatsen for naturtyperne

	Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Enhed	Antal enheder
A081 Rørhøg	Begrænsning af prædation	eksisterende		
	Begrænsning af skadelig færdsel	eksisterende		
A119 Plettet rørvagtel	Begrænsning af skadelig færdsel	eksisterende		
1166 Stor vandsalamander	Forbedring af hydrologi	eksisterende		
	Indsats for vandhuller/søer	nyt	stk	8
				8
	Indsats for vandløb	nyt	stk	1
				I

I tabel e er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Herudover skal det nævnes, at den igangværende bekæmpelse af mink vil blive intensiveret i løbet af planperioden. Denne bekæmpelse vil også være til gavn for plettet rørvagtel, udover for rørhøg.

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at levesteder for stor vandsalamander udvides med ca. 2,1 ha, og herunder at medvirke med 8 stk. til den øgning af antal ynglevandhuller for arten, som Natura 2000-planen fordrer.

Bilag 5: Forklaring af Natura 2000-begreber m.m.

Begreb	Forklaring
Natura 2000	Natura 2000 er et netværk af områder i EU med særligt værdifuld natur. Natura 2000 er en samlebetegnelse for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. I Danmark tales om internationale naturbeskyttelsesområder, som også rummer Ramsarområder, og består af et eller flere af disse særligt udpegede områder. Natura 2000-områderne kan ses i Danmarks Miljøportal . Der er mere information om Natura 2000 på Naturstyrelsens hjemmeside
Udpegningsgrundlag	Udpegningsgrundlaget er en fællesbetegnelse for de arter og naturtyper, som findes indenfor et internationalt beskyttelsesområde og som er omfattet af listerne i habitatdirektivet eller fuglebeskyttelsesdirektivet, som forudsætter udpegningsgrundlag af beskyttelsesområder. Du kan finde udpegningsgrundlag her: Udpegningsgrundlag .
Naturtyper	Naturtyperne er defineret nærmere i " Habitatbeskrivelser, årgang 2010 ". Endvidere er alle danske naturtyper beskrevet på Naturstyrelsens hjemmeside .
Lysåbne terrestriske naturtyper	I Danmark er der 35 lysåbne terrestriske naturtyper: 1210 (Enårig vegetation på strandvolde) , 1220 (Flerårig vegetation på stenede strande) , 1230 (Klinter eller klipper ved kysten) , 1310 (Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter) , 1320 (Vadegræssamfund) , 1330 (Strandenge) , 1340 (Indlands-strandenge) , 2110 (Begyndende klitdannelse) , 2120 (Hvide klitter og vandremiler) , 2130 (Stabile kystklitter med urtevegetation) , 2140 (Stabile kalkfattige klitter med Empetrum nigrum) , 2160 (Kystklitter med havtorn) , 2170 (Kystklitter med gråris) , 2190 (Fugtige klitlavninger) , 2250 (Kystklitter med enebær) , 2310 (Indlandsklitter med lyng og visse) , 2320 (Indlandsklitter med lyng og revling) , 2330 (Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene) , 4010 (Våde dværgbusksamfund med klokkelyg) , 4030 (Tørre dværgbusksamfund (heder)) , 5130 (Enebærkrat på heder, overdrev eller skrænter) , 6120 (Tørketålende græsvegetation på kalkrig jordbund) , 6210 (Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund) , 6230 (Artsrige overdrev) , 6410 (Tidvis våde enge) , 6430 (Bræmmer med høje urter) , 7110 (Aktive højmoser) , 7120 (Nedbrudte højmoser) , 7150 (Lavninger på tørv med Rhynchosporion) , 7210 (Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe) , 7220 (Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand) , 7230 (Rigkær) , 7140 (Overgangstyper af moser og hængesæk) , 8220 (Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter) , 8230 (Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund) .
Sø- og vandløbsnaturtyper	I Danmark er der 7 sø- og vandløbsnaturtyper: 3110 (Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller) , 3130 (Ret næringsfattige søer og vandhuller) , 3140 (Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger) , 3150 (Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter) , 3160 (Brunvandede søer og vandhuller) , 3260 (Vandløb med vandplanter) , 3270 (Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter) .
Skovnaturtyper	I Danmark er der 10 skovnaturtyper: 2180 (Skovklit) , 9110 (Bøg på mor) , 9120 (Bøg på mor med kristtorn) , 9130 (Bøg på muld) , 9150 (Bøg på kalk) , 9160 (Ege-blandskov) , 9170 (Vinteregeskov) , 9190 (Stilkeke-krat) , 91D0 (Skovbevokset tørvemose) , 91E0 (Elle- og

	askeskov).
Kortlægning	Under forarbejdet til Natura 2000-planerne er en række naturtyper kortlagt ved en fysisk gennemgang af habitat-områderne. Naturtyperne er afgrænset og identificeret, og der er registreret oplysninger om struktur og artsindhold på arealerne. De kortlagte områder kan f.eks. findes på PRIOR .
Tilstandsklasse	Tilstandsklassen er udtryk for naturkvaliteten af den enkelte kortlagte naturtype. Tilstandsklassen er beregnet på baggrund af strukturindikatorer og artsdata, som er indsamlet ved kortlægningen. Ud fra strukturindikatorerne beregnes et strukturindeks, og tilsvarende beregnes et artsindeks ud fra de indsamlede artsdata. Hver især fortæller de to indeks noget om de aktuelle livsvilkår og den seneste historie på arealet. Tilstanden er en sammenvejning af de to indeks. Der er 5 tilstandsklasser: I. Høj tilstand II. God tilstand III. Moderat tilstand IV. Ringe tilstand V. Dårlig tilstand De to øverste klasser I og II opfylder Habitatdirektivets krav til gunstig bevaringsstatus under forudsætning af, at der foreligger en prognose der siger, at arealet også i fremtiden vil kunne opretholde den høje eller gode tilstand. Tilstandsklasse (inkl. struktur- og artstilstand) for en kortlagt naturtype kan ses på PRIOR .
Gunstig bevaringsstatus	En naturtypes bevaringsstatus er gunstig, når: - arealet med naturtypen i det naturlige udbredelsesområde er stabilt eller øges - den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for naturtypens opretholdelse, er til stede og vil være det fremover. - bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for naturtypen, er gunstig. En arts bevaringsstatus anses for gunstig, når: - bestandsudviklingen viser, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv - artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang eller vil blive mindsket - der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare artens bestande
Natura 2000-plan	Natura 2000-planen fortæller, hvordan man skal behandle hvert af de 246 Natura 2000-områder, så man stopper tilbagegangen for naturtyper og arter i det enkelte område. Natura 2000-planen indeholder en basisanalyse af områdets aktuelle naturtilstand og trusler, mål for naturtilstanden og et indsatsprogram. Natura 2000-plan kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside .
Natura 2000-handleplan	Natura 2000-planen udmøntes i handleplaner. En kommune skal således udarbejde en handleplan for, hvordan Natura 2000-planen vil blive realiseret inden for kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Kommunen skal efterfølgende sikre, at handleplanen gennemføres. På tilsvarende måde har Naturstyrelsen ansvaret for at udarbejde og gennemføre handleplaner for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.
Offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner	Offentlige lodsejere har mulighed for selv at udarbejde drifts- og plejeplan som opfølgning på en Natura 2000-plan.

	I Natura 2000-handleplanen skal der være resuméer af de offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner.
Invasive arter	Invasive arter dækker over plante- og dyrearter, der af mennesket er blevet flyttet fra en del af verden til en anden og her påvirker hjemmehørende arter negativt. Et almindeligt brugt eksempel er kæmpe-bjørneklo, som er ført til Danmark fra Kaukasus og nu giver problemer i eksempelvis moser, hvor den udkonkurrerer hjemmehørende plantearter.
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	I Natura 2000-tilskudsordning for skov er den skovnaturtypebevarende drift og pleje defineret på følgende måde: Alle arealer omfattes af en basissikring med følgende indhold: • Vedvarende skovdække • Ved skovdrift skal de karakteristiske træarter for skovnaturtypen fremmes • Ved foryngelse skal der anvendes en naturvenlig foryngelse • Ingen gødskning, kalkning eller kemisk bekæmpelse • Uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet • Ingen øget afvanding • Bevaring af eksisterende dødt ved og træer med hulheder • Plejeret til handleplan-myndigheden til bekæmpelse af arter, der optræder invasivt Som minimum skal alle arealer i tilstandsklasse 1 omfattes af en supplerende sikring med én eller flere af følgende tiltag: • Bevaring af store træer til død og henfald • Bekæmpelse af invasive arter • Etablering af naturlige vandstandsforhold • Forberedelse til skovgræsning
Urørt skov	I Natura 2000-tilskudsordning for skov omfatter udlæg til urørt skov følgende restriktioner: • Ingen skovdrift • Ingen fjernelse af levende eller døde træer • Ingen gødskning, kalkning eller kemisk bekæmpelse • Ingen forstyrrelse af jordbunden • Ingen oprensning eller nygravning af grøfter • Plejeret til handleplan-myndigheden til bekæmpelse af arter, der optræder invasivt

Bilag 6: Strategisk Miljøvurdering

Jævnfør lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering (miljøvurderingsloven) skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

Det foreliggende forslag til handleplans indhold er i vidt omfang baseret på Natura 2000-planens forslag til foranstaltninger. Da det konkrete forslag til handleplan ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser end det, der fremgår af Natura2000-planen, vurderes forslaget til handleplan ikke at være omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer.

